

**TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİM BİRLİKLERİ: COĞRAFİ BÖLGE BELEDİYE
BİRLİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA VE MODEL ÖNERİSİ**

Dr. Onur Kemal YILMAZ*

ÖZ

Türk yerel yönetim sisteminde bütçeleri, yetkileri ve konumları ile en öne çıkan kamu idareleri belediyelerdir. Dolayısıyla belediyeler kentlerin imar edilmesinde, sorunlarının çözülmesinde ve geleceklerinin kurgulanmasında oldukça geniş bir sorumluluğa sahiptirler. Bu kapsamda belediyelerin hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi önemli bir kazanım olarak görülebilir. Türk yerel yönetim sisteminde bu alanda bir düzenleme olarak yerel yönetim birlikleri dikkat çekmektedir. Yerel yönetim birlikleri arasında belediye birlikleri de bulunmaktadır ve bunlar içinde bölgesel ölçekte faaliyet gösteren coğrafi bölge belediye birlikleri mevcuttur. Bu çalışma kapsamında yapılan araştırma sırasında tarama modeline bağlı monografi yöntemi kullanılmıştır ve Marmara Belediyeler Birliği'nin (MBB) coğrafi bölge belediye birlikleri arasında en geniş ölçekte çalışma yapan birlik olduğu görülmüştür. MBB tarafından üye belediyelerine danışmanlık ve eğitim hizmetlerinin verildiği, üye belediyeler arasında işbirliğinin teşvik edildiği, belediyelere yönelik olarak vizyon kazandırıcı çalışma guruplarının oluşturulduğu ve başarılı belediyelerin ödüllendirildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla Türkiye’de coğrafi bölge belediye birlikleri yapılanmasının, belediyelerde hizmet kapasitesinin geliştirilmesinde bir potansiyele sahip olduğu; ayrıca bu birliklerin nitelik ve nicelik yönünden daha da geliştirilebileceği sonucuna varılmıştır. Konuyla ilgili olarak bu çalışma kapsamında, coğrafi bölge belediye birliklerinin daha kurumsal hale getirilmeleri ve bünyelerindeki belediyelere daha etkin seviyede yol gösterici olabilmeleri için bir model önerisi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim Birlikleri, Mahalli İdare Birlikleri, Marmara Belediyeler Birliği, Belediye Birliği.

**LOCAL GOVERNMENT UNIONS IN TURKEY: A RESEARCH AND MODEL
PROPOSAL ON GEOGRAPHICAL REGION MUNICIPALITY UNIONS**

ABSTRACT

In Turkish local administration system, municipalities are the most prominent public administrations with their budgets, authorities and positions. Therefore, municipalities have a wide responsibilities in developing of cities, solving their problems and building their futures. In this context, the development of service capacities of municipalities can be seen as an important gain. Local government unions are noteworthy too in the Turkish local government system. There are also geographic region municipal unions operating on a regional scale. The Marmara Municipalities Union (MBB) was examined as a geographic region municipal union in this study. It has seen that MBB is providing consultancy and education services to member municipalities, encouraging cooperation among them, creating vision projects for them and also rewarding successful municipal activities. In this context, MBB functions as a qualified geographic regional municipal union and is a remarkable example. It was concluded that, the geographic region municipal unions have a potential for the development of service capacities of municipalities. Also, these units could be further more improved in terms of quality and quantity. So, within the scope of this study, a model proposal has been presented. The aim of the model proposal is developing the capacities of municipalities.

Keywords: Local Government Union, Municipality Union, Regional Municipality Union.

* yilmazonurkemal@gmail.com, ORCID NO: 0000-0003-2371-683X

GİRİŞ

Yerel yönetimler dünya genelinde kentlerin en önemli hizmet yüklenicisidirler. Türkiye için de aynı durum söz konusudur. Bu kapsamda Türkiye ölçeğinde belediye, il özel idaresi ve köy yönetimleri tarafından yerel nitelikli hizmetler yürütülmektedir. Bu yerel yönetimler içerisinde sahip olunan yetki ve mali güç ile en öne çıkan belediyelerdir. Dolayısıyla belediyelerin çalışmalarındaki nitelik seviyesi, kentlerin aldıkları hizmetin kalitesini ortaya koymaktadır. Bu durum belediyelerde hizmet kalitesinin geliştirilmesi için yeni çalışmaları gerekli kılmaktadır. Türkiye’de yerel yönetim birliklerinin bu konuda önemli potansiyelleri bulunmaktadır. Yerel yönetim birlikleri üzerinden başta belediyeler olmak üzere, tüm yerel yönetimlerin hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi mümkündür. Bu kapsamda yerel yönetim birliklerinin daha kurumsal temellere oturtulmaları önemli bir kazanım olabilir. Yerel yönetim birlikleri içerisinde bölge belediye birlikleri ve coğrafi bölge belediye birlikleri bulunmaktadır. Bunlardan bölge belediye birlikleri küçük ölçekli alanlarda faaliyetlerini sürdürürken (Örneğin; Samsun İç Bölge Belediyeler Birliği), coğrafi bölge belediye birlikleri ise Türkiye’nin coğrafi bölgelerinde en geniş ölçekte faaliyetlerini sürdürmektedirler (Örneğin; Ege Belediyeler Birliği). Bölge belediye birlikleri arasındaki bu ayrım, faaliyet gösterdikleri coğrafi alanla ilgilidir. Fakat bu ayrım resmi olarak isimlerinde bulunmamaktadır.

Bu çalışma kapsamında coğrafi bölge belediye birliklerinin, kendilerine üye olan belediyelerin hizmet kapasitelerini hangi alanlarda geliştirebildikleri sorgulanmıştır. Dolayısıyla çalışma içerisinde araştırma evreni oluşturulmuştur. Araştırma evreni Türkiye’de faaliyet gösteren coğrafi bölge belediye birliklerinden teşekkül etmektedir. Araştırma konusuyla ilgili olarak yanıt aranan temel sorular şunlardır;

1. Türkiye’deki mevcut coğrafi bölge belediye birliklerinden hangisi en etkin ölçekte çalışmalar gerçekleştirmektedir?
2. Mevcut coğrafi bölge belediye birliklerinden, en etkin çalışmalar gerçekleştiren birliğin öne çıkan çalışmaları nelerdir?
3. Belediyelerin hizmet kapasitelerinin geliştirilmesinde, coğrafi bölge belediye birliği uygulaması bir potansiyele sahip midir?

Bu kapsamda çalışma içerisinde öncelikle Türkiye’de yerel yönetim birliklerinin teorik ve hukuki durumları açıklanmış; ardından bir coğrafi bölge belediye birliği incelenmiş ve son olarak da Türkiye’de coğrafi bölge belediye birliklerinin daha kurumsal temellerde tesis edilmeleri için bir model önerisi sunulmuştur.

1. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLER

Türk kamu yönetim sistemi merkezden yönetim ve yerinden yönetim temelinde ikili bir ayrıma sahiptir (1982 Anayasası Md. 123). Yerinden yönetimi oluşturan yerel yönetimler, hem demokrasiyi hem de kamusal hizmetlerde etkinliği sağlamada en önemli kamu idareleridirler (Eryılmaz, 2013: 171). Türkiye ölçeğinde

yerel yönetimler belediyelerden, il özel idarelerinden ve köy yönetimlerinden oluşmaktadır. Bunlar içerisinde bütçeleri, yetkileri ve sorumlulukları bakımından en öne çıkan idare belediyelerdir. Belediyeler kendi bünyelerinde başkan, encümen ve meclis olmak üzere karar ve yürütme organlarına sahiptirler. Belediyenin en büyük karar organı meclistir. Belediyenin ikinci derece karar organı encümendir ve bazı konularda karar alma, bazı konularda da meclise görüş bildirme sorumluluğuna sahiptir. Belediye başkanının görevi ise meclise ve encümene başkanlık ederken, bu organlar tarafından alınan kararları yürütmek ve belediyeyi idare etmektir. Belediyelerin tüzel kişiliğini düzenleyen temel mevzuat 5393 sayılı Belediye Kanunu'dur (5393 Sayılı Kanun).

Belediyeden sonra yetki ve bütçe bakımından ikinci sırada öne çıkan yerel yönetim aktörü il özel idaresidir. Büyükşehir belediye idaresi bulunan illerde bulunmayan il özel idareleri, büyük şehir belediyesi bulunmayan diğer illerde faaliyet göstermektedirler. Bu kapsamda Türkiye'de 51 şehirde il özel idaresi bulunurken, 30 büyükşehir statüsüne sahip kentte il özel idaresi bulunmamaktadır. İl özel idaresinin organları vali, il encümeni ve il genel meclisidir. İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır. Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğin temsilcisidir. İl encümeni ise bazı konularda il genel meclisine görüş bildirirken, bazı konularda karar almaktadır. İl özel idarelerinin tüzel kişiliğini düzenleyen temel mevzuat 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'dur (5302 Sayılı Kanun).

Türk yerel yönetim sisteminde en küçük ölçekli hizmet yüklenicisi köy yönetimidir. Köy yönetimleri de il özel idareleri gibi büyükşehir belediye idaresi olmayan kentlerde kurulmaktadır ve kurulmaları için ilgili yerleşim yerinin iki binden az nüfusa ev sahipliği yapması gerekmektedir. Köy yönetimlerinin görevleri sadece buldukları köylerin sorunlarını çözmek ve onları geliştirmektir. Köy idarelerinde organlar muhtar, köy derneği ve köy ihtiyar heyetinden oluşmaktadır. Muhtar, köy idaresinin başıdır ve köyü idare etmektedir. Köy derneği, köydeki seçmenlerin tamamından oluşan en büyük karar organıdır. Köy ihtiyar heyeti ise yürütme, karar alma ve denetleme işlevlerini yerine getirmektedir. Köy idaresini düzenleyen temel mevzuat 442 sayılı Köy Kanunu'dur (442 Sayılı Kanun).

Türk yerel yönetim sisteminin unsuru olan bu üç idarenin en temel görevi, halkın mahalli müşterek (yerel) nitelikli ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu kapsamda yerel yönetimler, "yerinden yönetim" ilkesine göre faaliyetlerini sürdürmektedirler (1982 Anayasası Md. 127). Yerinden yönetim ilkesi; halka sunulan bazı hizmetlerin, merkezi yönetim hiyerarşisinin dışında bulunan özerk kamu idarelerince sunulmasıdır. Bir başka ifadeyle, sorunların kaynağa en yakın noktada çözülmesidir. Böylece demokrasinin geliştirilmesi, bürokrasinin azaltılması ve hizmetlerde etkinliğin sağlanması mümkün olabilmektedir (Ökmen ve Parlak, 2013: 25- 29). Türk yerel yönetim sisteminde yer alan yerel yönetimlerin (belediye, köy ve il özel idaresi) türleri ve sayıları Tablo 1'de gösterilmektedir. Bunlar içerisinde belediyeler kendi aralarında farklı türlere ayrılmaktadır. Belediyelerin kendi aralarındaki yapıları da ilgili tabloda gösterilmektedir.

Tablo 1: Türkiye’de Yerel Yönetim Türleri ve Sayıları

Büyükşehir Belediye Sayısı	30
İl Belediye Sayısı	51
Büyükşehir İlçe Belediyesi Sayısı	519
İlçe Belediyesi Sayısı	402
Belde Belediyesi Sayısı	396
İl Özel İdaresi Sayısı	51
Köy Sayısı	18.336
Toplam	19.785

Kaynak: İller İdaresi Genel Müdürlüğü, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkildariBolumleri.aspx>, (Erişim Tarihi: 02.10.2018)

2. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİM BİRLİKLERİ: TANIM, YASAL DAYANAKLAR ve AMAÇ

Türkiye’de yerinden yönetim düzeninde mahalli müşterek nitelikli ihtiyaçları karşılayan yerel yönetimler, Cumhurbaşkanının izni ile kendi aralarında birlik kurabilmektedirler (1982 Anayasası Md. 127).¹ Burada yerel yönetimlerin kendi aralarında kurdukları birlikleri düzenleyen temel mevzuat 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu’dur. Bu kanun aynı zamanda Türk kamu idaresinde yerel yönetim birliklerine yönelik çıkartılan ilk özel düzenlemedir. Bu tarihe kadar yerel yönetim birliklerini düzenleyen özel bir mevzuat daha önce oluşturulmamıştır (Köseoğlu, 2010: 87). Kanun uyarınca mahalli idare birliği; “birden fazla mahallî idarenin, yürütmekle görevli oldukları hizmetlerden bazılarını birlikte görmek üzere kendi aralarında kurdukları kamu tüzel kişiliğidir.” Yine ilgili Kanun uyarınca birlik kurabilecek mahalli idareler şu şekilde belirtilmiştir; belediye, köy ve il özel idaresi (5355 Sayılı Kanun, Md. 3.). Ayrıca yerel yönetimlerle ilgili önemli bir uluslararası metin olan ve Türkiye’nin de taraf olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın (European Charter of Local Self Government) 10. maddesinde, yerel yönetimlerin diğer yerel yönetimlerle iş birliği yapabilecekleri ve kendi aralarında birlik kurabilecekleri belirtilmektedir. Türkiye bu maddeyi imzalamış bulunmaktadır (Türkiye Belediyeler Birliği, 2018a). Tüm bu tanım ve amaçlarda görüldüğü üzere, birlikler üzerinden yerel yönetimler arasında hiyerarşik olmayan yatay işbirlikleri geliştirilmektedir (Atılgan, 2016: 11). Burada yerel yönetimleri bir araya getiren temel amaç genellikle ekonomi olmakla birlikte, yerel yönetimlerin tüm çalışma alanları yeni birliklerin kurulmasına gerekçe oluşturmaktadır (Zengin, 2011: 91). Konuya geniş kapsamdan bakıldığında yerel yönetimlerin birlik kurma nedenleri şu şekilde sıralanabilir (Çiçek ve Bozlağan, 2008: 194);

- Üyeler arasında ekonomik güç birliği sağlamak;
- Üyeler arasında yardımlaşma, dayanışma ve tecrübe paylaşımı yapmak;
- Birlikte hareket ederek kamuoyu desteği sağlamak;
- Uluslararası fon kaynaklarına ulaşabilmek;

¹ Daha öncesinden bu izin bakanlar kurulu tarafından verilirken, 2017 tarihinde yapılan referandum ile geçilen cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sonrasında bu yetki doğrudan cumhurbaşkanına devredilmiştir. İlgili düzenleme için bakınız; 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.

- Yerel kalkınmaya destek vermek;
- Yerel demokrasiyi geliştirmek.

3. YEREL YÖNETİM BİRLİKLERİNİN ORGANLARI, BÜTÇELERİ VE TEŞKİLATLARI

3.1. Yerel Yönetim Birliklerinin Organları

Yerel yönetim birliği ayrı bir tüzel kişilik olduğu için; belediye, köy ve il özel idaresi gibi kendi içerisinde ayrı organlara sahiptir. Fakat öncelikle kurulacak olan birliğin bir tüzüğü oluşturulmalıdır. Birliğin tüzüğü, birliği oluşturacak yerel yönetimlerin meclislerinde en az üçte iki çoğunluk ile kabul edilmelidir. Meclislerde onaylanan tüzük, eğer birlik üyeleri aynı kent içerisinde bulunuyorsa valinin, aksi halde birlik üyeleri farklı şehirlerde bulunuyorsa İçişleri Bakanının onayı ile kesinleşmektedir. Birlik tüzüğünde birliğin amacı ve faaliyet gösterilecek alanlar net bir şekilde ifade edilmelidir. Birlik tüzüğü kesinleştikten sonra Cumhurbaşkanının onayı ile birlik kurulmaktadır (5355 Sayılı Kanun Md. 4 ve Md. 5). Birliğin organları şu şekildedir;

- **Birlik Meclisi**

Birliğin en önemli organıdır ve fonksiyonu karar almaktır. Meclis üyelerinin belirlenmesi sırasında birliğe üye olan belediye için belediye başkanı, il özel idaresi için vali ve köy için muhtar meclisin doğal üyesidir. Bu kişiler herhangi bir seçime tabi değillerdir. Meclisin oluşumunda bu üyeler dışında, birliğe üye her yerel yönetim kendi meclis üyeleri arasından veya mevcut durumda meclis üyesi olmasa da belediye meclisine seçilme hakkı bulunanlar arasından oylama ile üye belirlemektedir. Dolayısıyla yerel yönetim birliklerinin meclisi oluşurken şöyle bir durum söz konusudur; birlik meclisine dışardan kişiler de seçilebilmektedir. Fakat 5355 sayılı Kanun'da bu konuda bir düzenlemeye gidilmiştir. Buna göre dışarıdan seçilecek üye sayısı, birliğe üye yerel yönetim meclislerinden seçilenlerin üçte bir sayısından fazla olamamaktadır. Fonksiyon bakımından meclisin bazı görevleri şu şekildedir; çalışma programını, yatırım planını, bütçeyi görüşmek ve kabul etmek; borçlanmaya karar vermek, taşınmaz alım ve satımına karar vermek, yap - işlet - devret işlemlerine karar vermek (5355 Sayılı Kanun Md. 8 ve Md. 9).

- **Birlik Encümeni**

Birlik encümeni, başkanla birlikte yedi kişiyi geçmeyecek şekilde meclis üyeleri arasından seçilmektedir. Encümenin bazı görevleri şu şekildedir; bütçe, yatırım planı ve çalışma programını önceden inceleyerek meclise görüş belirtmek; kamulaştırma işlemleri ile ilgili karar almak, kanunlarda öngörülen cezalandırmaları yapmak, taşınmaz mal alım ve satımına ilişkin meclis kararlarını uygulamak (5355 Sayılı Kanun Md. 12 ve Md. 13).

- **Birlik Başkanı**

Birlik başkanı, birlik tüzel kişiliğinin başı ve temsilcisidir. Birliği idare etmek doğrudan başkanın sorumluluğundadır. Başkanın bazı görevleri şunlardır; çalışma programını, bütçeyi ve yatırım programını hazırlamak ve uygulamak; birliği yönetmek ve menfaatlerini korumak, birlik encümenine ve meclisine başkanlık etmek, birliğin personelini atamak (5355 Sayılı Kanun Md. 14).

3.2. Yerel Yönetim Birliklerinin Bütçeleri

Yerel yönetim birlikleri ayrı bir tüzel kişilik olduklarından dolayı, ayrı bir gelir – gider akışları bulunmaktadır. Birliğin gelirleri özetle şunlardır; birlik üyelerinden gelen akarlar, hizmet karşılığı gelirler, diğer kamu kurumlarından gelirler, taşınır ve taşınmaz malların kiralanması veya satımı, kira ve faiz gelirleri, bağışlar, köylere hizmet götürme birliği için il özel idaresinden ayrılan pay. Birliğin giderleri özetle şunlardır; birlik hizmetleri için yapılan harcamalar, personele ve seçilmiş organlara yapılan ödemeler, birlik binalarının giderleri, avukatlık ve danışmanlık giderleri, temsil - tören - ağırlama giderleri (5355 Sayılı Kanun Md. 15 ve Md. 16).

3.3. Yerel Yönetim Birliklerinin Teşkilatları

Yerel yönetim birlikleri ayrı bir tüzel kişilik olduklarından dolayı kendi içlerinde ayrı bir teşkilatları bulunmaktadır. Bu teşkilatlar da Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik uyarınca oluşturulmaktadır (Belediye ve Bağlı Kuruluşları, 2018). İlgili yönetmelik uyarınca birliğin büyüklüğüne göre kaç genel sekreter, uzman, müdür, personel, işçi, tekniker ve diğerlerinin görevlendirilebileceği bir standarda bağlanmış olarak düzenlenmiştir.

4. YEREL YÖNETİM BİRLİKLERİNİN TÜRLERİ

Yerel yönetimlerin bir araya gelerek birlik kurmalarında aranacak tek kıstas, yürütmekte oldukları ortak hizmet sorumluluklarına sahip olmalarıdır. Bu kapsamda yerel yönetimlerin kendi aralarında kurabilecekleri birliklerle ilgili olarak tür, coğrafi alan ve faaliyet alanları çerçevesinde şu üç ölçüt ön plana çıkmaktadır;

- Köyler kendi aralarında, il özel idareleri kendi aralarında ve belediyeler kendi aralarında birlik kurabilecekleri gibi; bu üç yerel yönetim idaresi kendi aralarında karma birlikler de kurabilmektedirler. Örnek; Kaz Dağları Turizm Altyapı Hizmet Birliği. Bu birlikte üyelerin türleri belediye, il özel idaresi ve köydür (Türkiye Belediyeler Birliği, 2018b).

- Aynı ilçe içerisinde, aynı il içerisinde ve aynı bölge içerisinde birlik kurulabileceği gibi; farklı ilçe, il, bölge ve ülkeler arasında da birlik kurulabilmektedir. Ülkeler arası birlik örneği; Türk Dünyası Belediyeler Birliği. Bu birlikte yer alan üye ülkelerin sayısı 29'dur (Türk Dünyası Belediyeler Birliği, 2018).

- Tek bir faaliyet alanı için (örneğin katı atık toplama) birlik kurulabileceği gibi, aynı anda farklı faaliyet alanlarına (örneğin sulama, katı atık, alt yapı, turizm) yönelik birlik de kurulabilmektedir. Örneğin; Çukurova Belediyeler Birliği'nin amaçlarından bazıları şunlardır; personel eğitimi, teknik destek, basılı materyal yayınlamak ve AB hibe programlarından yararlanmak (Çukurova Belediyeler Birliği, 2018).

Bu kapsamda Türkiye'de yerel yönetim birliklerinin türleri ve sayıları Tablo 2'de gösterilirken; tanımları da aşağıda alt başlıklar halinde derlenmiştir.

Tablo 2: Türkiye'de Yerel Yönetim Birliklerinin Türleri ve Sayıları

Birlik Türleri	Sayıları (2016)
Köylere Hizmet Götürme Birliği	450
İçme Suyu Birliği	96
Belediye Hizmet Birliği	55
Turizm Birliği	53
Çevre Altyapı Hizmet Birliği	98
Özel idare ve Belediye Hizmet Birliği	10
Ulusal Düzeyde Birlikler	2
Kalkınma Birliği	9
Diğer Birlikler	16
Toplam	789

Kaynak: İller idaresi, <http://www.illeridaresi.gov.tr/kurumlar/illeridaresi.gov.tr/%C4%B0statistiki%20Bilgiler/Birlikler/birlikler.pdf>, (Erişim Tarihi: 03.10.2018)

4.1. Köylere Hizmet Götürme Birliği

Köylerin su, kanalizasyon, yol ve diğer hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde bizzat yapmak veya yapılmasını sağlamak için ilgili ilçenin adını taşıyan birlik olarak kurulmaktadır. Birliğin başkanı merkez ilçelerde doğrudan vali olabileceği gibi, vali tarafından görevlendirilmiş vali yardımcısı da olabilmektedir. Diğer ilçelerde başkanlığı kaymakam yerine getirmektedir. Bu kapsamda köylere hizmet götürme birliklerinin, o bölgede görev yapan mülki idare amirlerinin özel gayretleriyle oluşturuldukları ve idare edildikleri söylenebilir (Kara ve Görün, 2008: 419). Köylere hizmet götürme birliğinin meclisi, birliğe üye köylerin muhtarları ve o ilçede seçilen il genel meclisi üyelerinden oluşmaktadır. Birlik encümeni; iki muhtar, iki il genel meclis üyesi ve birlik başkanından olacak şekilde beş kişiden teşekkül etmektedir (5355 Sayılı Kanun Md. 18). Büyükşehir idaresi bulunan yerlerde köy idaresi yerine mahalle bulunduğundan, buralarda köylere hizmet götürme birliği kurulmamaktadır. Köylere hizmet götürme birliğine örnek olarak Göle Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği gösterilebilir.

4.2. Turizm Altyapı Hizmet Birliği

Turizm merkezlerinde bölgenin bütüncül bir anlayışla korunması, işletilmesi, sorunlarının çözülmesi ve geliştirilmesi için kurulmaktadır. Birlik meclisinin üçte biri, bölgede Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belgelendirilmiş işletmelerin temsilcilerinden oluşmaktadır. Bu temsilciler kendi aralarından gizli oylama ile meclise üye göndermektedirler (5355 Sayılı Kanun Ek 1). Turizm altyapı hizmet birliğine örnek olarak Belek Turizm Merkezi Turizm Altyapı Hizmet Birliği gösterilebilir.

4.3. Ülke Düzeyinde Birlik

5355 sayılı Kanun uyarınca mahalli idarelerin geliştirilmeleri, personellerinin eğitilmesi ve kanun hazırlıklarında görüş bildirilmesi amacıyla ülke genelinde belediyeleri ve il özel idarelerini kapsayacak şekilde sadece birer birlik kurulabilmektedir. Ülke düzeyinde belediye birliğinin meclis üyeleri; büyükşehir, il ve nüfusu yüz binden fazla olan belediyelerin başkanları ile her ilden belediye başkanı

ve belediye meclis üyeleri arasından o ilin milletvekili sayısı kadar seçilen üyelerden oluşmaktadır. İl özel idarelerinin birlik meclisi ise; il valileri ve her il genel meclisinin birlik tüzüğünde belirtilen sayıda üyelerin kendi aralarındaki seçiminden oluşmaktadır (5355 Sayılı Kanun Md. 20). Türkiye genelinde oluşturulmuş olan belediye birliğinin adı Türkiye Belediyeler Birliği; il özel idarelerinden oluşan birliğin adı ise Türkiye Cumhuriyeti Vilayetler Birliği'dir.

4.4. İçme Suyu Birliği

Bölgenin içme suyunun temin edilmesi için kuyuların açılması, mevcut suların yönetilmesi, bunlara ait tesislerin oluşturulması ve bu tesislerin bakım işlerinin yapılması üzere kurulmaktadır. İçme suyu birliğine örnek olarak Selimiye Grubu Köyleri İçme Suyu Birliği gösterilebilir.

4.5. Belediye Birliği

Üyeleri sadece belediyelerden oluşmaktadır. Aynı il içerisindeki belediyelerden oluşabilir (Örneğin; Adıyaman Belediyeler Birliği), bir bölgede yer alan belediyelerden oluşabilir (Örneğin; Göller Bölgesi Belediyeler Birliği), aynı coğrafi bölgede yer alan belediyelerinden oluşabilir (Örneğin; Akdeniz Belediyeler Birliği) veya sadece bir faaliyet koluyla ilgili olarak da kurulabilir (Örneğin; Jeotermal Kaynaklı Belediyeler Birliği).

4.6. İl Özel İdare ve Belediye Hizmet Birliği

Aynı anda hem il özel idarelerinden hem de belediyelerden oluşan birliktir. Örneğin; Aksaray İli Mahalli İdareler Hizmet Birliği.

4.7. Çevre Altyapı Hizmet Birliği

Çevrenin korunması ve geliştirilmesinin yanında, altyapı hizmetlerinin sağlanması amaçlı kurulan birliktir. Örneğin; Aydın İli Çevre Hizmetleri Birliği.

5. BİR COĞRAFİ BÖLGE BELEDİYE BİRLİĞİ OLARAK MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ

5.1. Araştırma Evreni ve Örneklem

Çalışmanın bu kısmında Türkiye'de mevcut olan coğrafi bölge belediye birliklerinin, belediyelere hangi alanlarda katkı sağlayabildikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu birliklerin geliştirilmesinin, belediyelerin hizmet kapasitelerinin geliştirilmesinde bir etki yaratıp yaratmayacağı da sorgulanmaktadır. Araştırma evrenini Türkiye'de mevcut olan coğrafi bölge belediye birlikleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise mevcut coğrafi bölge belediye birliklerinden en öne çıkan Marmara Belediyeler Birliği'dir (MBB). Türkiye'de faaliyet gösteren tüm coğrafi bölge belediye birliklerinin isimleri ve temel bilgileri şu şekildedir (Türkiye Belediyeler Birliği, 2018b);

Tablo 3: Türkiye'de Mevcut Coğrafi Bölge Belediye Birlikleri

Birliğin Adı	Kuruluş Yılı	Üye Belediye Sayısı	Üye Büyükşehir Belediye Sayısı	Üye İl Belediye Sayısı
Marmara Belediyeler Birliği	1975	188	6	7
Ege Belediyeler Birliği	1987	122	5	6
Akdeniz Belediyeler Birliği	1978	71	1	2
İç Anadolu Belediyeler Birliği	1991	129	0	2
Doğu Anadolu Belediyeler Birliği	2005	55	1	2
Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği	1991	116	2	8

Kaynak: Marmara Belediyeler Birliği, <http://marmara.gov.tr/>; Ege Belediyeler Birliği, <http://www.ebb.gov.tr/>; İç Anadolu Belediyeler Birliği, <http://www.iabb.gov.tr/>; Akdeniz Belediyeler Birliği, <http://www.akdenizbelbir.gov.tr/>; Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği, <http://www.gabb.gov.tr/index.php>; Doğu Anadolu Belediyeler Birliği, <http://www.dabbir.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 04.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği'nin örneklem olarak seçilmesinin sebebi; üye sayısı ve üyelerinin kapasiteleri bakımından en öne çıkan yerel yönetim birliklerinin başında gelmesindedir. Birlik bünyesinde İstanbul, Bursa, Balıkesir, Kocaeli, Çanakkale, Edirne ve Yalova gibi Türkiye'ye etki eden kentlerin belediyeleri bulunmaktadır. Bu kapsamda Birlik; Türkiye'nin ekonomi, siyasi, ticari, teknoloji, eğitim, kültür, sanat, nüfus ve jeopolitik konum bakımından en öne çıkan bölgesinde yer alan belediyelerden teşekkül etmektedir. Bunun yanında 1975 yılında kurulmasından dolayı yaklaşık 50 yıllık önemli bir tecrübeye sahiptir ve diğer coğrafi belediye birlikleri arasında tarihi en eskiye dayanandır. Ayrıca diğer birliklere kıyasla en çok belediyeye ev sahipliği yapmaktadır. Tüm bunlara ilave olarak Ege, Akdeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu belediye birliklerinin internet siteleri ve faaliyet raporları incelendiğinde; bu birliklerin MBB kadar aktif olmadıkları ve geniş ölçekte çalışmalar yapmadıkları görülmektedir (Ege Belediyeler Birliği, 2018; İç Anadolu Belediyeler Birliği, 2018; Akdeniz Belediyeler Birliği, 2018; Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği, 2018; Doğu Anadolu Belediyeler Birliği, 2018). Bu kapsamda MBB diğer bölge belediye birliklerine göre daha ön plana çıkmaktadır.

5.2. Araştırma Yöntemi

Araştırma yöntemi kapsamında tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya içinde bulunulan dönemde var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemekte kullanılmaktadırlar. Burada araştırmaya konu olan olay, kişi veya nesne mevcut haliyle betimlenmektedir (Karasar, 2012: 77). Tanıtıcı araştırma da denilebilen bu yöntemde amaçlanan, bilgi kümesinin ilgi duyulan özelliklerini ortaya koymaktır. Tanıtıcı araştırmalarda bir neden sonuç ilişkisi aranmadan, mevcut durumun nitelikleri belirlenmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2006: 10). Bu çalışma kapsamında tarama modelleri içerisinde örnek olay tarama modeli, bir diğer adıyla monografi yöntemi kullanılmıştır. Monografi yöntemi genel

tarama modellerinden daha ayrıntılı bilgi vermektedir. Monografi yöntemi çoğu zaman istatistiksel çözümlemelere olanak vermezken, daha çok nitelik araştırması olarak işlev görmektedir (Karasar, 2012: 86- 87). Bu kapsamda monografi yöntemi bir kurumun, kişinin veya olayın belirli bir dönemde farklı boyutlarıyla incelenmesini amaçlamaktadır. Daha net bir ifadeyle, evrendeki belirli bir ünitenin derinliğine araştırılmasıdır. (Şahin vd., 2014: 160). Çalışma kapsamında monografi yöntemi, örnekleme oluşturan Marmara Belediyeler Birliği'ne uygulanmıştır ve MBB'nin faaliyetlerine ilişkin detaylar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

5.3. Marmara Belediyeler Birliği Monografisi

5.3.1. MBB'nin Tüzel Kişiliği ve Üyeleri

Birlik tüzüğüne göre Marmara Belediyeler Birliği'nin kısaltması MBB olup, merkezi İstanbul'dadır. Birliğin faaliyet alanı Marmara Bölgesi'nde bulunan belediyelerdir. Birliğe üye belediyeler arasında toplam 6 büyükşehir belediyesi ve 7 il belediyesi bulunmaktadır. Büyükşehir belediyeleri şunlardır; İstanbul, Bursa, Balıkesir, Tekirdağ, Kocaeli ve Sakarya. İl belediyeleri ise şunlardır; Çanakkale, Bilecik, Bolu, Düzce, Kırklareli, Edirne ve Yalova. Marmara Belediyeler Birliği'nin üyeleri arasında yer alan tüm belediyelerin sayıları ve bu belediyelerin bağlı oldukları kentleri Tablo 4'deki gibidir.

Tablo 4: Marmara Belediyeler Birliği'nin Üye Belediye Sayıları ve Kentleri

Şehir	Belediye Sayısı
Balıkesir	17
Bilecik	11
Bolu	1
Bursa	17
Çanakkale	18
Düzce	1
Edirne	15
İstanbul	40
Kırklareli	21
Kocaeli	13
Sakarya	12
Tekirdağ	9
Yalova	13
Toplam	188

Kaynak: Marmara Belediyeler Birliği, <http://marmara.gov.tr/Uyelerimiz>, (Erişim Tarihi: 04.10.2018)

5.3.2. MBB'nin Amacı ve Çalışma Alanları

Birliğin amacı genel olarak; “üye belediyeler arasında işbirliğini geliştirmek, onlara rehberlik etmek ve onların halka daha etkin ve verimli hizmet etmelerine katkı sağlamaktır”. Bunun yanında Birliğin tüzüğünde belirtildiği şekliyle çalışma alanları özetle şu şekildedir (Marmara Belediyeler Birliği, 2018a);

- Teknik ve teorik eğitimler vermek;

- Yerel yönetim ve şehir yönetimi konusunda dünyadaki gelişmeleri izlemek ve bu konularda eğitim faaliyetleri gerçekleştirmek;
- Yerel yönetimler alanında yapılan bilimsel çalışmaları ve yüksek lisans/doktora tezlerini desteklemek;
- Üyelerin kurumsal kapasitelerini geliştirmek için teknik, hukuki, yönetsel ve finansal destekler vermek;
- Üyeler arası bilgi ve deneyim paylaşımı yapmak;
- Çevre koruma, atık yönetimi, enerjinin verimli kullanılması ve iklim değişikliği konularında çalışmalar yapmak;
- Kültürel çevrenin ve tarihi dokunun korunması için çalışmalar yapmak;
- Uluslararası ve ulusal nitelikli yerel yönetim kuruluşlarıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla ve üniversitelerle iş birliği yapmak.

5.3.3. MBB Meclis İhtisas Komisyonları

Marmara Belediyeler Birliği'nin 22 adet meclis ihtisas komisyonu bulunmaktadır ve bu komisyonlarda belediye başkanları ile belediye meclis üyeleri yer almaktadır. İlgili komisyonlar Tablo 5'teki gibidir;

Tablo 5: MBB'nin Meclis İhtisas Komisyonları

AB ve Uluslararası İşbirliği Komisyonu	Göç Komisyonu
Afet Koordinasyon Komisyonu	Hukuk ve Mevzuatı Geliştirme Komisyonu
Ar- Ge ve İnovasyon Komisyonu	İş Sağlığı ve Güvenliği Komisyonu
Bağımlılıkla Mücadele Komisyonu	Kadın ve Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu
Bilgi Teknolojileri Komisyonu	Kentsel Dönüşüm Komisyonu
Bölgesel İşbirliği ve Planlama Komisyonu	Kentsel Tasarım ve Estetik Komisyonu
Çevre ve Sağlık Komisyonu	Kültür ve Turizm Komisyonu
Çocuk Hakları Komisyonu	Plan ve Bütçe Komisyonu
Eğitim Komisyonu	Sosyal Hizmetler Komisyonu
Engelliler Koordinasyon Komisyonu	Tarih ve Tabiat Varlıkları Koruma Komisyonu
Etik Komisyonu	Gençlik ve Spor Komisyonu

Kaynak: Marmara Belediyeler Birliği, <http://marmara.gov.tr/Meclis-Komisyonlari-6552>, (Erişim Tarihi: 04.10.2018)

5.3.4. MBB Bünyesindeki Platformlar

Komisyonlardan ayrı olarak Birlik bünyesinde platformlar bulunmaktadır. Bu platformlar çalışma alanlarıyla ilgili olarak üyelerini düzenli aralıklarla bir araya getirmekte ve çalıştaylar düzenlemektedirler. Ayrıca her platform tarafından düzenli aralıklarla bültenler hazırlandığı görülmektedir. Bu platformlar ve görevleri şu şekildedir (Marmara Belediyeler Birliği, 2018b);

• Hukuk Platformu

MBB üyelerinin hukuki konularına yönelik çözüm yolları ortaya koymak, bunun yanında ulusal ve uluslararası hukuk uygulamaları konusunda üye belediye avukatlarının niteliklerini geliştirmek için kurulmuştur. Platform bünyesinde yılda dört kere bülten çıkartılmaktadır. İlgili bülten için üye belediyeler arasında

çalıştaylar düzenlenerek belirli konular ele alınmakta ve çalıştayda değerlendirilen konular bültene aktarılmaktadır.

- **Çevre Platformu**

MBB üyelerinin atık yönetimi, çevre koruma, çevre kontrol ve çevre temizlik alanlarında çalışan birimlerini bir araya getirmek ve çevreye ilişkin teknik geziler organize etmek amacıyla kurulmuştur.

- **Kurumsal İletişim Platformu**

MBB'ne üye belediyelerin halkla ilişkiler müdürlerinden, basın danışmanlarından ve sosyal medya uzmanlarından oluşmaktadır. Burada sorumlu kişilerin kendi alanlarıyla ilgili teknik ve teorik tecrübe paylaşımları gerçekleştirilmektedir.

- **Bilgi Teknolojileri Platformu**

MBB'ne üye belediyeler arasında tecrübe paylaşmak ve sorunlara çözüm bulmak amacıyla kurulmuştur. Bu kapsamda yazılım ve donanım alanında paydaşların ihtiyaçlarına çözüm önerileri geliştirilmektedir. Bunun için kamu ve özel sektörle ortak çalışmalara da gidilmektedir.

- **Yerel Diplomasi Platformu**

MBB'ne üye belediyeler arasında tecrübe ve bilgi paylaşımını yaygınlaştırmak üzere ayrıca kurulan bir platformdur. Bunun yanında platformda "uluslararası fonlara erişim", "proje yönetimi", "kardeş şehir diplomasisi" ve "AB müktesebati" alanında çalıştaylar ve eğitim seminerleri düzenlenmektedir.

- **Kütüphane ve Bilgi Merkezi Platformu**

MBB'ne üye belediyeler arasında belediye kütüphanelerinin oluşturulması, buraların organize edilmesi ve sorunlarının çözülmesi alanlarında çalışmalar yapmaktadır. Bu alanda personelin eğitilmesi için çalıştaylar düzenlemektedir. Ayrıca üye belediye kütüphanelerinin tespit edilmesini ve buralardaki eserlerin internet ortamında kataloglanarak araştırmacılara veri tabanı oluşturulmasını da sağlamaktadır.

- **İnsan Kaynakları ve Eğitim Platformu**

MBB'ne üye belediyelerdeki eğitim birimlerinde ve insan kaynaklarında çalışan personelin bir araya gelerek tecrübe paylaşımında bulunmaları ve sorunlarının çözülmesi için kurulmuştur.

- **Kültür Sanat Platformu**

MBB üyelerinin kültür ve sanat alanında çalışmalar yapan yöneticilerinden oluşmaktadır. Burada ilgili yöneticilerin birbirleri ile tecrübe paylaşımları ve karşılaştıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri üretmeleri amaçlanmaktadır.

- **Mali Hizmetler Platformu**

MBB'ne üye belediyelerde mali alanda çalışan yönetici ve uzmanların tecrübe paylaşımı ve sorun çözme faaliyetlerini yerine getirmek amaçlı kurulmuştur.

- **Göç Platformu**

MBB üyeleri açısından göçün bir sorun olmaktan çıkartılması ve toplumsal faydaya dönüştürülmesi amacıyla kurulmuştur. Bu kapsamda üye belediyeler arasında göçle ilgili koordinasyonun sağlanması ve ortak çalışma zemininin oluşturulmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

- **Denetim Platformu**

MBB'ne üye belediyelerin iç denetim personelinin, müfettişlerin ve teftiş kurulu üyelerinin bir araya gelmesiyle oluşturulmuştur. Belirli dönemlerde toplantılar tertipleyen platform, uzmanlık alanlarıyla ilgili olarak tecrübe paylaşımı ve sorunların çözümü üzerinde çalışmaktadır.

5.3.5. MBB Bünyesindeki Atölye ve Merkezler

MBB bünyesinde, meclis ihtisas komisyonlarından ve platformlardan ayrı olarak atölye ve merkezler bulunmaktadır. Bu organizasyonlar kendi bünyelerinde ve kendi ihtisas alanlarında çalışmalarını gerçekleştirmektedirler. Şu şekildedirler;

- **Şehir Politikaları Merkezi**

Yerel yönetimler alanında bilimsel araştırmaları desteklemek, atölyeler düzenlemek ve süreli yayınlar çıkartmak konusunda çalışmalarını yürütmektedir. Merkez, 2018 yılında 6 doktora ve 5 yüksek lisans tezi desteklemektedir. Atölye çalışmasına örnek olarak "Küreselleşme ve Kent Ağları" çalışmayı gösterilebilir. Bu etkinliğe ulusal ve uluslararası düzeyde akademisyenler katılmıştır. Merkezin süreli yayınlarına ise "Şehir ve Toplum" dergisi gösterilebilir. Düzenli aralıklarla çıkartılan derginin her sayısı için özel bir başlık belirlenmektedir (Marmara Belediyeler Birliği, 2018c).

- **Yerel Yönetim Akademisi**

MBB bünyesinde sertifikalı eğitim programları düzenlemektedir. Belirli bir program kapsamında, kendi alanında uzman olan kişiler ve akademisyenler tarafından eğitimler verilerek, üye belediyelerin personel kapasitelerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu eğitimlerin çoğu üye belediyelerin personeline yönelik olmakla birlikte; bazıları genel katılıma açık olabilmektedir. Verilen eğitim başlıklarına örnek olarak şunlar gösterilebilir; "İç Kontrol Sistemi", "Taşınırın Yönetimi", "Resmi Yazışma Kuralları", "Vatandaş Odaklı Hizmet", "Kurum Kültürü ve Aidiyet", "Belediyelerde Ekip Liderliği", "Fizibilite Eğitimi", "İş Hukuku Uygulaması" ve "Elektronik Belge Yönetimi" (Marmara Belediyeler Birliği, 2018d).

- **Yönetim Geliştirme Merkezi**

Üye belediyelerin yönetim kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla kurulmuştur. Bu kapsamda akademisyenler ve belediye yöneticileri bir araya getirilerek toplantı, eğitim programları ve çalıştaylar yapılmaktadır. Bu çalışmalarda "takım yönetimi", "zaman yönetimi", "iletişim becerileri", "problem çözme", "liderlik" ve "etkili sunuş" gibi konular işlenmektedir (Marmara Belediyeler Birliği, 2018e).

- **Göç Politikaları Atölyesi**

Üye belediyelerin göç politikalarını geliştirmek üzere çalışmalarını yürütmektedir. Bu kapsamda bilimsel araştırma ve yayınlar yapılmaktadır. Örneğin burada MBB ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği işbirliğinde "Mültecilere Yönelik Sosyal Uyum Faaliyetleri ve Çalışma İzinleri Çalıştayı" düzenlenmiştir (Marmara Belediyeler Birliği, 2018f).

- **Afet Koordinasyon Ve İş Birliği Merkezi**

Üye belediyelerin acil afet durumlarına karşı hazır olmaları üzerine çalışmalarını yürütmektedir. Bu kapsamda üye belediyeler arasında koordinasyonun sağlanmasını, taahhütlerin alınmasını ve hazırlıkların yapılmasını

hedeflemektedir. Merkez tarafından Marmara Belediyeler Birliği Afet Koordinasyon ve İşbirliği Planı (MAKİP) oluşturulmuştur. Bu planın acil durumlarda uygulanmaya konulması için eğitimlerin verilmesini ve tatbikatların yapılmasını yine bu merkez gerçekleştirmektedir (Marmara Belediyeler Birliği, 2018g).

5.3.6. MBB Yayınları

MBB bünyesinde kesintisiz olarak yayın ve rapor üretildiği görölmektedir. Bu yayınların bazıları ücretsiz oldukları gibi bazıları da ücretlidir. Yayınların alanında uzman kişilerce veya akademisyenler tarafından hazırlandıkları dikkat çekmektedir. MBB bünyesindeki MBB Kültür Yayınları tarafından derlenmiş olan bu yayınlardan bazıları şunlardır; “Yerel Yönetimlerde Yetki Devri”, “Göçmen Çocuk İçin Bir Şehir”, “Kentsel Dönüşüm Politikaları ve Finansal Modelleri”, “Afet Yönetimi”, “Yerel Yönetimlerde Memurlara Uygulanacak Disiplin Cezaları”, “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları”, “İç Denetim”, “Belediyelerde Borçlanma Ve İktisadi Girişim” (Marmara Belediyeler Birliği, 2018h). Bu yayınların yanında, MBB tarafından düzenlenen çalıştayların raporları basılı hale getirilmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir; “Hukuk Çalıştayı Raporu”, “Belediye Çalışanlarının Eğitimi Çalıştayı Raporu”, “Belediyelerin Mali Sorunları Ve Çözüm Önerileri Çalıştayı Raporu”, “Kişisel Verilerin Korunması Kanununa Uyum Süreci Raporu” (Marmara Belediyeler Birliği, 2018i). Bu yayın ve raporlardan ayrı olarak, MBB bünyesinde ulusal seviyede akademik kongreler de gerçekleştirilmektedir. Büyükçekmece Belediyesi ve MBB tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen “Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar” kongresi buna örnek olarak gösterilebilir. Bu kongreye katılan ve sayıları yüzden fazla olan akademisyen tarafından kaleme alınan 106 makale, MBB tarafından 3 cilt olarak basılmıştır (Marmara Belediyeler Birliği, 2018i).

5.3.7. MBB Tarafından Başarılı Çalışmaların Ödüllendirilmesi

Birlik bünyesinde faaliyet gösteren belediyelerin kendi çalışmaları sırasında gerçekleştirdikleri projeler, MBB bünyesindeki akademisyenlerden oluşan bir jüri tarafından değerlendirilmektedir. Böylece Birliğe üye belediyelerin başarılı görölen çalışmaları ödüllendirilerek motivasyon sağlanmakta, ayrıca bu çalışmaların diğer belediyelere örnek olmaları amaçlanmaktadır. Bu kapsamda yapılan ödüllendirme ve tanıtım faaliyeti, planlı bir organizasyon ile geniş bir toplantı sırasında gerçekleştirilmektedir. “Altın Karınca Belediyecilik Ödülleri” adı verilen bu organizasyon yıllık olarak gerçekleştirilmekte olup, ödöl kategorilerinin ana başlıkları şu şekildedir (Altın Karınca, 2018a);

- Afet Yönetimi;
- Kültür ve Sanat;
- Ulaşım;
- Sürdürülebilir Çevre Yönetimi;
- Kurumsal Gelişim;
- Sosyal Belediyecilik;
- Şehircilik Altyapısı;
- Şehir Teknolojileri;
- Yerel Kalkınma ve İşbirliği.

Bu kategorilerde ödül alan proje örnekleri şu şekildedir (Altın Karınca, 2018b);

- Bolu Belediyesi, “Bolu 2. Uluslararası İzzet Baysal Mutfak Günleri”, kültür ve sanat alanında;
- Bahçelievler Belediyesi, “Çocuklara Trafik Eğitimi Projesi”, ulaşım alanında;
- Ataşehir Belediyesi, “Mobil Hava Ölçer Uygulaması”, sürdürülebilir çevre yönetimi alanında;
- Çekmeköy Belediyesi, “Fikirperest”, kurumsal gelişim alanında;
- Yalova Belediyesi, “Engelli ve Çölyak Dostu Yalova”, sosyal belediyecilik alanında;
- Bilecik Belediyesi, “Yaşayan Şehir Müzesi”, şehircilik altyapısı alanında;
- Beyoğlu Belediyesi, “Smart Beyoğlu”, şehir teknolojileri alanında;
- Sındırgı Belediyesi, “Üniversiteli Eller - Renkli şehirler”, yerel kalkınma ve işbirliği alanında.

5.4. MBB Üzerine Genel Bir Değerlendirme

Yapılan araştırma neticesinde MBB tarafından üye belediyelerine yönelik olarak şu alanda çalışmalar yapıldığı görülmüştür;

- Danışmanlık;
- Eğitim hizmetleri;
- Basın ve Yayın faaliyetleri;
- Üye belediyeler arasında iş birliğinin teşvik edilmesi;
- Uzmanlık alanlarına göre platformların oluşturulması;
- Sorun çözücü ve vizyon oluşturucu çalışma guruplarının oluşturulması;
- Başarılı belediye faaliyetlerinin ödüllendirilmesi.

Bunlara ilave olarak, MBB'nin şu alanlarda faal olduğu görülmektedir;

- Birbirinden farklı alanlarda faaliyet gösteren platform, atölye ve merkezler MBB bünyesinde mevcuttur;
- Akademisyenler üzerinden MBB ve üniversiteler arasında işbirliği geliştirilmektedir;
- Ulusal ve uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmalar gerçekleştirilmektedir;
- Bölgesel ve ulusal seviyede yayın, eğitim ve akademik çalışmalar yapılmaktadır;
- Göç, çevre ve afet gibi toplumsal meseleler üzerine çalışılmaktadır;
- Üye belediyeler yenilikçi ve vizyoner çalışmalar ortaya koymaya özendirilmektedir.

Dolayısıyla tüm bu uygulamalar göz önüne alındığında, coğrafi bölge belediye birliği uygulamasının, belediyelerin hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi için önemli bir potansiyele sahip olduğu sonucuna varılabilmektedir. Bu kapsamda bu birlik şeklinin geliştirilmesiyle ve daha kurumsal temellere oturtulmasıyla, Türkiye’de belediyeler açısından bir kazanım elde edilebileceği düşünülmektedir.

6. COĞRAFI BÖLGE BELEDİYE BİRLİKLERİNE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ

6.1. Model Önerisinin Hedefleri

Yerel ölçekte kalkınmanın ve gelişmenin sağlanabilmesi, o bölgedeki yerel yönetimlerin kapasitelerine ve kendi aralarındaki koordinasyona bağlıdır (Bilgin, 2002: 328). Bunun için de yerel yönetimlerin ve bu yerel yönetimlerden teşekkül eden birliklerin kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi gerekmektedir (Eryiğit, 2016: 285). 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu uyarınca, yerelde koordinasyonun sağlanması ve yerel yönetimlerin kapasitelerinin geliştirilmesi için yerel yönetim birlikleri kurulmaktadır. Bu yerel yönetim birliklerinde yönetici ve fayda sağlayıcı taraf doğrudan birliğe üye olan yerel yönetimlerdir. Fakat ilgili kanunda, bir birliğe üye olan yerel yönetimin, sorumluluktan kaçınmasını engelleyecek düzenleme yer almamaktadır (Turan, 2015: 80). Daha net bir ifadeyle, ilgili kanunda, yerel yönetim birliklerinin çalışmalarında kalite standardını yükseltecek bir düzenleme yer almamaktadır. Bu kapsamda yerel yönetim birliklerinin daha etkin idare edilmeleri için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Aynı durum coğrafi bölge belediye birlikleri için de geçerlidir. Çalışma kapsamında Marmara Belediyeler Birliği üzerinden yapılan araştırma göstermektedir ki; coğrafi bölge belediye birlikleri, belediyelerde hizmet kapasitesinin geliştirilmesi için önemli bir konuma ve potansiyele sahiptirler. Bu birlikler, üye belediyelere yönelik olarak eğitim, danışmanlık, iş birliği – koordinasyon, bilimsel çalışma, vizyon kazandırma, ödüllendirme ve yayın konularında öncülük edebilmektedirler. Dolayısıyla belediyelerin hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi ve yerelde koordinasyonun sağlanması için, coğrafi bölge belediye birliği uygulamasının daha kapsayıcı şekilde düzenlenmesi faydalı olabilir. Marmara Belediyeler Birliği'nden ayrı olarak diğer coğrafi bölge belediye birliklerinin internet siteleri ve faaliyet raporları incelendiğinde, bu birliklerin Marmara Belediyeler Birliği oranında etkin çalışmalar ortaya koyamadıkları görülmektedir. Bu kapsamda MBB'ni örnek alan ve onun çalışmalarını daha da geliştirerek diğer birliklere uygulamayı hedefleyen yeni bir model ortaya konulabilir. Bu çalışma kapsamında konuyla ilgili olarak bir model önerilmektedir ve önerilen modelin hedefleri şunlardır;

- Belediyelerin hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi için, mevcut coğrafi bölge belediye birliği uygulamasını geliştirmek ve standartlara bağlayarak genelleştirmek;
- Belediyelere danışmanlık edecek yerel nitelikli bir mekanizma oluşturmak;
- Belediye personelinin teknik kapasitesini geliştirmek;
- Belediyeler arasında iş birliğini yaygınlaştırılmak;
- Belediye üst kademe yöneticilerine vizyon kazandırmak;
- Başarılı belediye projelerini ödüllendirilmek ve tanıtmak;
- Belediyelere yönelik eğitim faaliyetlerini arttırmak;
- Belediyelere yol gösterecek teknik ve bilimsel birimler oluşturmak;
- Belediyeleri ve üniversiteleri birlikte çalışmaya teşvik etmek.

6.2. Model Önerisi

6.2.1. Coğrafi Bölge Belediye Birliklerinin Kurulması

Mevcut uygulamada, her coğrafi bölgede bir coğrafi bölge belediye birliğinin kurulması zorunlu değildir. 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nda yapılacak bir düzenleme ile Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinde, yedi coğrafi bölge belediye birliğinin kurulması ve bu birliklerin mevcudiyetinin devam ettirilmesi zorunlu/süreklili hale getirilebilir. Bu birliklerin isimleri şu şekilde olabilir;

- Marmara Belediyeler Birliği (Mevcutta bulunmaktadır),
- Ege Belediyeler Birliği (Mevcutta bulunmaktadır),
- Akdeniz Belediyeler Birliği (Mevcutta bulunmaktadır),
- Karadeniz Belediyeler Birliği (Mevcut değildir),
- Doğu Anadolu Belediyeler Birliği (Mevcutta bulunmaktadır),
- Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği (Mevcutta bulunmaktadır),
- İç Anadolu Belediyeler Birliği (Mevcutta bulunmaktadır).

6.2.2. Coğrafi Bölge Belediye Birliklerine Katılım

Mevcut durumda, faaliyetlerini sürdüren coğrafi bölge belediye birliklerine katılım belediyeler açısından zorunlu değildir. Yukarıda isimleri sayılan tüm coğrafi bölge belediye birlikleriyle ilgili olarak, o bölgede yer almasına rağmen birliğe üye olmayan belediyeler bulunmaktadır. Bu kapsamda 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nda yapılacak bir düzenleme ile tüm belediyelerin kendi bölgelerindeki coğrafi bölge belediye birliklerine katılması standart bir uygulama haline getirilebilir. Bu kapsamda belediyelerin meclislerinde bir oylamaya gerek kalmadan, coğrafi bölge belediye birliklerinin doğal üyeleri olmaları sağlanabilir.

6.2.3. Coğrafi Bölge Belediye Birliklerinin Temel Görevleri

Coğrafi bölge belediye birliklerinin ayrı tüzel kişilikleri bulunduğu ve bünyelerinde bulunan üye belediyelere öncülük etme görevi kendilerine verildiğinden; bu durum 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nda belirtilebilir. Bu çerçevede ilgili Kanunda yapılacak düzenlemede, coğrafi bölge belediye birliklerinin temel görevleri; "üye belediyelerin hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi ve aralarındaki koordinasyonun artırılması" şeklinde tanımlanabilir.

6.2.4. Coğrafi Bölge Belediye Birliklerinin Yetki ve Sorumlulukları

Mevcut durumda, coğrafi bölge belediye birliklerinin standartlara bağlanmış temel yetki ve sorumlulukları bulunmamaktadır. Her birlik kendi bünyesinde kendisine sorumluluk oluşturmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere verilen "yetki ve sorumluluklar" gibi, birliklerin de temel yetki ve sorumluluklara sahip olmaları bir yönetmelik veya kanunla sağlanabilir. Bu kapsamda coğrafi bölge belediye birliklerine verilecek olan temel yetki ve sorumluluklar şu şekilde olabilir;

- Üye belediyelere yönelik düzenli eğitim faaliyetleri gerçekleştirmek;
- Üye belediyelere danışmanlık etmek;
- Üye belediyeler arası işbirliği ve koordinasyonu sağlamak;
- Üniversiteler ile işbirliğine giderek bilimsel çalışmalar, çalıştaylar, atölyeler

ve eğitimler düzenlemek;

- Kamu kurumları ile işbirliğine giderek çalıştaylar, atölyeler ve eğitimler düzenlemek;
- Özel sektör ile işbirliğine giderek çalıştaylar, atölyeler ve eğitimler düzenlemek;
- Üye belediyelerin başarılı projelerini yıllık olarak ödüllendirmek ve tanıtımını yapmak;
- Düzenli periyotlarda yayınlar hazırlayarak üye belediyelere vizyon oluşturmak;
- Yurtiçi ve yurtdışı geziler düzenleyerek üye belediyelerin idarecilerine vizyon kazandırmak;
- Birlik bünyesinde platformlar ve merkezler oluşturmak;
- Üye belediyeler arasında ortak finansal iş birlikleri ile proje üretilmesini sağlamak;
- Üye belediyeler ile diğer yerel yönetimler arasında iş birliği geliştirmek;
- Diğer coğrafi bölge belediye birlikleri ve yerel yönetim birlikleri ile iş birlikleri geliştirmek.

6.2.5. Coğrafi Bölge Belediye Birliklerinde Oluşturulması Zorunlu Birimler (Platform ve Merkezler)

Yerel yönetim birliklerinin zorunlu organları olan başkan, meclis ve encümenin yanında; coğrafi bölge belediye birliklerinde bazı zorunlu birimler (platform ve merkez) kurulabilir. Böylece birliğin teknik ve bilimsel bir metodoloji ile çalışması sağlanabilir. Buna ilave olarak, birlik kendi içerisinde farklı alanlarda daha çok uzmanlık ortaya koyabilir. Ayrıca bu uygulama ile nitelikli insan kaynaklarının birlik bünyesinde oluşturulması da mümkün ve "zorlayıcı" olabilir. Bu kapsamda coğrafi bölge belediye birlikleri bünyesinde, 5355 Sayılı Kanun uyarınca zorunlu olarak oluşturulması gereken birimler şunlar olabilir;

- Çevre yönetimi;
- Ulaşım;
- Teknoloji;
- İletişim ve katılımçılık;
- Finans;
- Avrupa Birliği;
- Eğitim;
- Sosyal belediyecilik;
- Hukuk;
- İnsan kaynakları yönetimi;
- Şehir planlama;
- İç denetim;
- Kentsel yaşam kalitesi;
- Uluslararası işbirliği;
- Gençler;
- Engelliler;

- Yaşlılar;
- Stratejik yönetim.

6.2.6. Coğrafi Bölge Belediye Birliklerinde İnsan Kaynakları

Her ne kadar yerel yönetimler ve yerel yönetim birlikleri özerk bir statüye sahip olsalar da bu kurumların çalışmalarında niteliğin olabildiğince geliştirilmesi bir toplumsal menfaat olarak görülmelidir. Dolayısıyla belediyelere rehberlik etmesi ve onların vizyonunu geliştirmesi için konumlandırılan coğrafi bölge belediye birliklerinde, personel yapısının “gelişigüzel” oluşturulmaması gerekmektedir. En temelinde bu birliklerde, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik üzerinden temel teşkilat yapısı oluşturulmaktadır. Fakat bunun yanında konunun önemine uygun bir insan kaynaklarının oluşturulması faydalı olabilir. Bu kapsamda coğrafi bölge belediye birliklerinde, bir önceki Madde 6.2.5. dâhilinde oluşturulması zorunlu birimlerde görev alacak idareci ve personelin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü bünyesinde bir sertifikalı eğitim programına alınması düşünülebilir. Eğitim sonucunda buradan sertifika alan kişiler coğrafi bölge belediye birliklerinin birimlerinde görev alabilirler. Böylece onlarca belediyeye öncülük edecek olan kişilerin daha donanımlı ve alanlarına hâkim olmaları sağlanabilir. Bu eğitimler üniversiteler tarafından ilgili personele verilebilir. Bu sayede üniversite ve kamu idaresi iş birliğinin geliştirilmesi de mümkün olabilir.

6.2.7. Coğrafi Bölge Belediye Birlikleri Arası Koordinasyon

Mevcut durumda coğrafi bölge belediye birlikleri arasında işbirliğini geliştirecek bir düzenleme bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm belediyeleri kapsayacak şekilde en üst seviyede konumlandırılmış olan Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), aynı zamanda coğrafi bölge belediye birliklerinin kendi aralarındaki koordinasyonundan da sorumlu olabilir. Bu kapsamda TBB'nin tüzüğünde ve 5355 sayılı Kanunda yapılacak olan bir düzenleme yeterlidir. Böylece coğrafi bölge belediye birlikleri arası iş birliği sağlanabileceği gibi, TBB tarafından bu birliklerin çalışmalarının takip edilmesi de mümkün olabilir. Bu kapsamda coğrafi bölge belediye birliklerine yönelik olarak çalıştaylar, toplantılar, eğitimler, geziler ve seminerler TBB tarafından organize edilebilir. Ayrıca coğrafi bölge belediye birlik faaliyetlerinin değerlendirilmesini ön gören bir düzenleme de burada oluşturulabilir. Nasıl ki coğrafi bölge belediye birliklerine, üye belediyelerin çalışmalarını ödüllendirme görevi veriliyorsa; TBB'ne de coğrafi bölge belediye birliklerinin çalışmalarını ödüllendirme görevi verilebilir.

SONUÇ

Belediyeler, Türk yerel yönetim sisteminde idari ve mali yönden özerk kamu kurumlarıdır. En temel fonksiyonları kendi coğrafi bölgelerinde mahalli müşterek nitelikli ihtiyaçları karşılamaktır. Bu kurumlar aynı zamanda yerel nitelikli en büyük hizmet yüklenicisidirler. Dolayısıyla kentlerin imar edilmesi, sorunlarının çözülmesi ve geleceklerinin kurgulanması belediyelerin kapasiteleri ile doğru orantılıdır. Fakat Türkiye'de belediyelere yönelik olarak, kapasitelerinin nitelik açısından geliştirilmesi için bir düzenleme bulunmamaktadır. Seçim zamanlarında halkın kendisine en iyi

şekilde hizmet edeceğini düşündüğü kişileri seçmesi bu konuda yeterli görülmektedir. Bu kapsamda, belediyelerin "etkinlik" temelinde hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Türkiye'de yerel yönetim birlikleri yaygındır ve bu alanda edinilmiş bir tecrübe Türk kamu bürokrasisinde bulunmaktadır. Yüzlerce yerel yönetim birliği Türkiye'de faaliyetlerini sürdürmektedir. Fakat bu birlikler açısından, belediyelere yönelik olarak hizmet kapasitelerini geliştirme konusunda dikkat çekici bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu bakımdan coğrafi bölge belediye birlikleri üzerinden, Türkiye'de belediyelerin daha nitelikli ve vizyonlu çalışmalar ortaya koymaları sağlanabilir. Bunun için hâlihazırda hukuki altyapı ve fiili uygulamalar mevcuttur. Bu kapsamda coğrafi bölge belediye birlikleri uygulamasının daha kurumsal temellerde yeniden düzenlenmesi önemli bir adım olabilir. Böylece belediyelere rehberlik edecek, çalışmalarını değerlendirecek, vizyonlarını geliştirecek, hizmet kapasitelerini arttıracak ve aralarındaki koordinasyonu sağlayacak üst kuruluşların oluşturulması mümkün hale gelebilir. Bu uygulama bir vesayet olarak algılanmamalı, sadece belediyelerin çalışmalarındaki niteliği geliştirici bir düzenleme olarak algılanmalıdır.

KAYNAKÇA

Akdeniz Belediyeler Birliği, <http://www.akdenizbelbir.gov.tr/index.php>, (Erişim Tarihi: 03.10.2018)

Altın Karınca 2018, <http://www.altinkarinca.com.tr/> (Erişim Tarihi: 06.10.2018)

Altın Karınca 2018b, <http://www.altinkarinca.com.tr/oduller-2017/> (Erişim Tarihi: 06.10.2018)

ATILGAN, B. (2016). "Yerel Yönetim Birliklerinin Yeniden Yapılandırılması Üzerine Bir Çözümleme", Ankara Üniversitesi, Kent Çevre Bilimleri Dalı, **Doktora Tezi**.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 26442, Tarih: 22.2.2007.

BİLGİN, M. (2002). "Yerel Yönetimlerin Bölgesel Kalkınmadaki Etkinliği: Göller Bölgesi Uygulaması", **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, VII, 2: 313-330.

ÇİÇEK, N. ve BOZLAĞAN, R. (2008). "Yerel Yönetim Birliklerinde Belge Yönetimi Programı: Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği Örneği", **Akademik İncelemeler**, III, 2: 189-222.

Çukurova Belediyeler Birliği, <http://www.cbb.gov.tr/2016/01/30/mevzuat/>, (Erişim Tarihi: 03.10.2018)

Doğu Anadolu Belediyeler Birliği, <http://www.dabbir.gov.tr/news.php>, (Erişim Tarihi: 03.10.2018)

Ege Belediyeler Birliği, <http://www.ebb.gov.tr/tr/Anasayfa>, (Erişim Tarihi: 03.10.2018)

ERYILMAZ, B. (2013). **Kamu Yönetimi**, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

ERYİĞİT, B. H. (2016). "Yerel Kalkınma Bağlamında Yerel Yönetim Birliklerinin Kuruluş Sürecinde Uygulanan Vesayet Denetimi ve Bir Model Önerisi", **Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi**, IV, 1: 283-295.

Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği, <http://www.gabb.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 03.10.2018)

İç Anadolu Belediyeler Birliği, <http://www.iabb.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 03.10.2018)

KARASAR, N. (2012). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayınevi, Ankara.

KARA, M. ve GÖRÜN, M. (2008). "Kırsal Kalkınmada İl Özel İdarelerinin, Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin ve İlçe Yönetimlerinin Rolü ve Bazı Uygulamalar", **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, XIII, 1: 411-433.

KÖSEOĞLU, M. (2010). "Yerel Yönetim Birliklerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri", **Türk İdare Dergisi**, 468: 85-102.

Marmara Belediyeler Birliği 2018a, http://marmara.gov.tr/UserFiles/StaticContent/Attachments/Mevzuat/MBB_Tuzuk.pdf (Erişim Tarihi: 04.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018b, <http://marmara.gov.tr/Platformlar> (Erişim Tarihi: 05.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018c, <http://marmara.gov.tr/SehirPolitikalariMerkezi> (Erişim Tarihi: 05.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018d, <http://marmara.gov.tr/UserFiles/Attachments/2018/06/22/7e3f2289-ede3-4452-9905- adf9a951f4e1.pdf> (Erişim Tarihi: 05.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018e, <http://marmara.gov.tr/ygm-yonetim-gelistirme-merkezi-6532> (Erişim Tarihi: 06.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018f, <http://marmara.gov.tr/MAGA> (Erişim Tarihi: 06.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018g, <http://marmara.gov.tr/makim-afet-koordinasyon-ve-is-birligi-merkezi-7674> (Erişim Tarihi: 06.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018h, <http://marmara.gov.tr/Yayin?CatId=70> (Erişim Tarihi: 06.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018ı, <http://marmara.gov.tr/Yayin?CatId=81> (Erişim Tarihi: 07.10.2018)

Marmara Belediyeler Birliği 2018i, <http://marmara.gov.tr/Yayin?CatId=70> (Erişim Tarihi: 07.10.2018)

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). "Araştırma Teknikleri" (2006), <http://web.hitit.edu.tr/dosyalar/materyaller/hmuratozelli@hititedutr040320151A8M0W1Y.pdf>, (Erişim Tarihi: 08.10.2018)

ÖKMEN, M. ve PARLAK, B. (2013). **Yerel Yönetimler**, Orion Kitabevi, Ankara.

ŞAHİN, Z. S., ÇEKİÇ, A. ve GÖZCÜ, A.C. (2014). “Ankara’da Bir Yerel Yönetim Monografisi Yöntemi Denemesi: Çankaya Belediyesi Örneği”, **Ankara Araştırmaları Dergisi**, II, 2: 159-183.

TURAN, H. N. (2015). “5355 Sayılı Yasaya Göre Türkiye’de Birlikler: Hizmet Sunumunda Adem-i Merkezîyetçi ve Katılımcı Yaklaşım”, **Strategic Public Management Journal**, 2: 72-87.

Türk Dünyası Belediyeler Birliği, <http://www.tdbb.org.tr/uyeler?lang=tr> (Erişim Tarihi: 05.10.2018)

Türkiye Belediyeler Birliği 2018a, http://www.tbb.gov.tr/mevzuat/kanunlar/Avrupa_Yerel_Yonetimler_ozerklik_Sarti.pdf (Erişim Tarihi: 06.10.2018)

Türkiye Belediyeler Birliği 2018b, <http://www.tbb.gov.tr/storage/catalogs/birliklerin-listesi.pdf> (Erişim Tarihi: 06.10.2018)

ZENGİN, G. (2011). “Yerel Yönetimler Arası İşbirliği Modelleri: Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerindeki Yerel Yönetim Birlikleri Üzerine Bir İnceleme”, **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi**, I, 2: 86-106.

442 sayılı Köy Kanunu, Kabul Tarihi: 18.3.1924, Resmi Gazete, Sayı: 68, Tarih: 7.4.1924.

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, Kabul Tarihi: 26.5.2005, Resmi Gazete, Sayı: 25842, Tarih: 11.6.2005.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, Kabul Tarihi: 22.2.2005, Resmi Gazete, Sayı: 25745, Tarih: 4.3.2005.

5393 sayılı Belediye Kanunu, Kabul Tarihi: 3.7.2005, Resmi Gazete, Sayı: 25874, Tarih: 13.7.2005.